

కవిత్వ లీల

Blank Page

కవిత్వ లత

(అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సర సందర్భంగా
యువభారతి వనితావిభాగం జరిపిన పోటీలో
ఎన్నికైన కవితల సంపుటి)

ప్రచురణ

రిజిస్టర్డ్ నెం. 1/64

యూవభారతి
సాహితీ సాంస్కృతిక సంస్థ
5 కింగ్స్ వే, సికిందరాబాదు-3

KAVITHA LATHA

An Anthology of Free Verse

© YUVABHARATHI, SECUNDERABAD-500,003.

యువభారతి

ప్రచురణ : 43

ప్రథమ ముద్రణ : ప్రతులు 2,200

జనవరి 4' 1976

ముఖచిత్ర రచన :

శిలా వీరరాజు

ముద్రణ :

నాగార్జున ప్రింటింగ్ వర్క్స్, హైదరాబాదు

ముఖచిత్ర ముద్రణ :

నాగలక్ష్మి ఆర్ట్స్ ప్రింటర్స్, హైదరాబాదు

ప్రతులకు :

యువభారతి

ర, కింగ్స్ వే, సికిందరాబాదు-500 003.

లేదా

యువభారతి కార్యాలయం

ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు భవనములు

టిలక్ రోడ్, హైదరాబాదు-500 001

వెల : 1-00

PAPER USED FOR THE PRINTING OF THESE BOOKS
IS MADE AVAILABLE BY THE GOVERNMENT OF INDIA
AT CONCESSIONAL RATES
YUVABHARATHI IS GRATEFUL

యువభారతి పరిసయము

మనిషిలో అంతర్లీనంగా, నిక్షిప్తంగా ఉన్న ప్రతిభా పరిమాణాలు పరివ్యాప్తం కాగల్గినప్పుడే అతని సృజనాత్మక శక్తికి సార్థక్యం చేకూరుతుంది. సమాజంలో సౌందర్యం, సౌజన్యం పెంపొందడానికి అనువైన వాతావరణం ఏర్పడుతుంది పరస్పరావగాహనం కలుగుతుంది. నిర్మాణాత్మక దృక్పథాలకు ప్రాచుర్యం లభిస్తుంది. సమైక్యభావాలు కుదురుకుంటాయి.

యువభారతి కడవిన పన్నెండేళ్ళుగా సమాజంలో సామరస్యాన్ని పెంపొందించేందుకు సాహిత్యంకంటే ఇతరమైన సాత్వికసాధనం లేదనే విశ్వాసంతో ఇతోధిక కార్యక్రమాలను రూపొందించి కృషిచేస్తున్నది. సాధ్యమైనంత తక్కువ వెలకు వీలైనంత ఎక్కువమందికి ఉత్తమ సాహిత్యాన్ని అందిస్తే సాహిత్యంపట్ల పజానీకానికి అనురక్తి పెరుగుతుందనే నమ్మకంతో ప్రచురణ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టింది. ఇంతవరకూ 42 ప్రచురణలను ప్రచురించి రెండులక్షల యాభై వేలకుపైగా ప్రతులను సాధ్యమైనంత తక్కువవెలకు తెలుగు పాఠకులకు అందించడానికి పూనుకున్నది.

యువభారతి సాహితీమిత్ర పథకంలో 8,500 మందికి పైగా సాహితీమిత్రులుగా చేరారు. రానున్న ఉగాదినాటికి ఈ సంఖ్య 10వేలకు చేరుకోవాల్సన్న మా లక్ష్యసాధనలో తోడ్పడింది యువభారతి శాశ్వత జీవిత సభ్యత్వపథకాలలో ఐదువందల మందికిపైగా భారతీమిత్రులుగా, యాభై మంది భారతీభూషణులుగా చేరారు. ఏలక్క పథకంలోనైనా సభ్యులుగాచేరి మా 'నందిని' మాసపత్రికను ఉచితంగా పొందే అవకాశం కల్పించు కోవలసిందిగా సహృదయులకు విజ్ఞప్తి "నందిని" లో యువ భారతి కార్యకలాపాల వివరాలే కాకుండా సాహిత్యానికి సంబంధించిన అనేకాంశాలుంటాయి.

ప్రతిపక్షాన్ని

అధ్యక్షుడు

మా మాట

యువభారతి వనితావిభాగం యువతులలో అధ్యయనశీలతను రచనా సామర్థ్యాన్ని, సుమచోరీతిని, నిర్మాణాత్మక దృక్పథాన్ని, సామాజికాభ్యుదయానికి అనువైన సమగ్రవ్యక్తిత్వాన్ని కలిగించడానికి కృషి చేస్తున్నది.

ప్రతినెలా మొదటి ఆదివారం ఉదయం 10.30 గంటలకు శ్రీకృష్ణ దేవరాయాంధ్ర భాషానిలయంలో మా సాహిత్యసమావేశాలు జరుపుకొంటున్నాం. యువతులు సభ్యులుగా చేరి ఉత్సాహంతో సాహిత్య కార్యక్రమాల్లో పాల్గొంటున్నారు.

అంతర్జాతీయ మహిళాసంవత్సర సందర్భంగా వ్యాసరచన, కథానికారచన, కవితారచన వక్తృత్వపు పోటీలను వనితలకై ప్రత్యేకంగా నిర్వహించటంద్వారా వచ్చే అనుభవాలు, కలిగేపరిచయాలు వనితా విభాగ కార్యక్రమాలకు ఇతోధికమైన చేయూత నిస్తాయని ఆకాంక్షిస్తున్నాం.

మేము నిర్వహించిన పోటీలలో అత్యధిక ఉత్సాహంతో పాల్గొని, కార్యక్రమాలను జయప్రదం చేసిన సోదరీమణులకు మా కృతజ్ఞతలు.

పోటీలకు న్యాయనిర్ణేతలుగా వ్యవహరించి మా కృషిలో పాలుపంచుకుని మమ్మల్ని ఆశీర్వదించి, ప్రోత్సహించిన భాషా బంధువులు శ్రీయుతులు, డా॥ భీమ్ సేన్ నిర్మల్, డా॥ అక్కిరాజు రమాపతిరావు, పోరంకి దక్షిణామూర్తి - శ్రీమతులు డా॥ నాయని కృష్ణకుమారి, రావి భారతి, వి. సత్యవతి, వై. సీతాకుమారి గార్లకు మా హృదయపూర్వక అభివందనలు.

కవితల పోటీలకు ప్రత్యేక శ్రద్ధతో న్యాయనిర్ణేతగా వ్యవహరించిన శ్రీమతి డా॥ నాయని కృష్ణకుమారి గారి సహృద్యాన్ని మేము ఎన్నటికీ మరువలేము.

బహుమతి గ్రహీతలకు, పోటీలలో పాల్గొన్న సోదరీమణులకు అభినందన పురస్కారమైన శుభాకాంక్షలతో—

కె. బి. లక్ష్మి

వనితావిభాగం అధ్యక్షురాలు.

పుష్పలత

ప్రపంచ మహిళా సంవత్సరాన్ని పురస్కరించుకొని యువభారతి మహిళావిభాగం 'కవితాలత'ను పుష్పింపచేయటం ఎంతో ముదావహం !

కవితాస్వరూప స్వభావాలను చెప్పాలంటే ఉపమానద్రవ్యాలుగా ఉపయోగపడే వస్త్రపులలో స్త్రీ ఉదాత్తమైంది. స్త్రీ స్వరూపస్వభావాలను రూపొందించటానికి తోడ్పడేది లత. రెండింటా రూపకమే అలంకారం. అంటే ఉపమేయం మీద ఉపమానధర్మమే ఆరోపించబడుతున్నదన్న మాట. అందువల్ల 'కవితాలత' అన్నప్పుడు లతాత్వం కవితకు ఆరోపింప బడుతోంది. అలంకారధ్వనిగా అతివ శోభిస్తోంది. స్త్రీల కవితా సంపుటికి ఈ పేరు పెట్టడం అత్యంత సముచితం !

'తనువగు శబ్దార్థంబులు

ధ్వని జీవ మలంక్రియా వితానము సౌముఖ్య

తనరు గుణంబులు గుణంబులు

మనవృత్తులు వృత్తులౌర కావ్యేంద్రియకున్ ।

అని కావ్యాలంకారసంగ్రహకర్త అన్నాడు. కవితను వనితగా రూపించా డా లాక్షణికుడు. వనితకు వలెనే కావ్యరూపాన్ని జీవితాన్ని భావించాడు. కావ్యానికి శరీరం శబ్దం. శరీరంలోని చైతన్యం అర్థం. శరీరానికి చైతన్యానికి అవినాభావ సంబంధం. చైతన్యం లేని శరీరం శవం. అలాగే అర్థం లేని శబ్దం వ్యర్థం. శబ్దానికి ఆకృతి ఉంది, అర్థానికి ఆకృతిలేదు. ఆకృతికి ప్రకృతిభావం చైతన్యం. చైతన్య విలసితమైన ఆకృతియే శరీరం. చైతన్యం శరీరానికి రమణీయత్వాన్ని ప్రసాదిస్తుంది. రమణీయత్వం స్త్రీకి సహజలక్షణం, జగన్నాథు డందుకే—రమణీయార్థ వ్రతి పాదక శబ్దః కావ్యమ్' అన్నాడు. రమణీయత్వమే సౌందర్యం. సౌందర్యం వల్ల ఆ శరీరానికి ఆస్వాదయోగ్యమైన గుణం ఏర్పడుతుంది. సుందరమైన

శ్రీ శరీరం ఆస్వాదింపబడినప్పుడే సార్థకం. ఆస్వాదింపబడటానికి శ్రీ అలంకరించుకుంటుంది. అలంకరణం వలన సహజమైన ఆమె సౌందర్యానికి శోభ వస్తుంది. అందమైన ఆడది అలంకరించుకోక పోయినా ఆస్వాదనీయకావచ్చు. అంటే ఆమెకు సహజమైన సౌందర్యగుణం ఉందన్నమాట. అంటే శరీరశోభకు నిత్యకారణం గుణం, నైమిత్తిక కారణం అలంకారం; వనితకు యౌవనం గుణమైతే సౌములు దాని శోభను పోషించే ద్రవ్యాలు మాత్రమే. అంతటితో అయిపోలేదు. సాలంకృతయైన యువతి శిల్పంగా నిలిస్తే భావాభివ్యక్తి లేదు. మనోగతభావాలను మనోజ్ఞంగా ప్రకటించే అభినయం కావాలి. దానినే వృత్తి అంటారు. వృత్తి వలన మనఃప్రవృత్తి వ్యక్తమౌతుంది. ఆ అభివ్యక్తిలో శ్రీ మాధుర్యాన్ని ఒలకపోస్తుంది. అభివ్యక్తిలో చూపే నేర్పు రీతి. రీతివల్ల ఆమె స్వభావం రూపుకడుతుంది. స్వభావం ఆత్మలక్షణాన్ని వ్యంజింపజేస్తుంది. ఆ వ్యంజనలోని ఆంతరలక్షణమే ధ్వని. అదే జీవం. అంటే వనిత జీవితమంతా వ్యంగ్యభావ వ్యక్తీకరణ మన్నమాట : మే జీవిత వృత్తం కావ్యంగా రూపించబడినప్పుడు కావ్యజీవితం ధ్వనియని తాత్పర్యం.

శ్రీకి మోహింపజేసే లక్షణం సహజం. ఆమోహనగుణం ధ్వని వల్లనే ఏర్పడుతుంది. దాన్నే లోకం ఆస్వాదిస్తుంది. ఆ ఆస్వాదనకు భౌతికమైన ఆలంబనం శరీరం దీన్ని సాహిత్యాని కన్వయించుకుంటే కావ్యం రసాస్వాదనకు ఆలంబనం. అందులోని ధ్వని ఆస్వాదనీయమైన ఆనందచేతనం. దాని అనుభవమే రసమన్నారు ప్రాచీనులు. అనుభూతి అంటారు ఆధునికులు. కావ్యసృష్టి కమనీయ వనితాసృష్టి వంటిది. వనితలే కవితను సృష్టిస్తే :... కమనీయతకు కలికితురాయి అబ్బినట్లే

ఆధునికాంధ్ర సాహిత్యంలో రచయిత్రులున్నంత సంఖ్యలో కవయిత్రులు లేరు నిజానికి వాళ్ళను వేళ్ళమీద లెక్కపెట్టవచ్చునేమో : ఆమాటకు వస్తే ఏయుగంలో కూడా కవయిత్రులు కొద్దిమందే ఉన్నారన్నది అందరికీ తెలిసివ విషయమే. నేటి నవలలు నవలా రచనలో ముందుకు వచ్చినంతగా కావ్యసృష్టిలో ముందంజ వేయటంలేదు. దానికి కారణాలకోసం వెతికి దానికంటే - ఆ మార్గంలో కొంత ప్రోత్సాహం

కల్పించటం కర్తవ్యమౌతుంది. అందుకే యువభారతి ఈ కవితాసంకలన ప్రచురణకు ప్రయత్నించింది. ఇందులో కొత్త కలాలను కొత్త గళాలను లోకానికి పరిచయం చేస్తోంది :

కవితాలతలో పద్నాలుగు కవితలున్నాయి. ఒక్కొక్క కవిత ఒక్కొక్క వైలక్ష్యంతో తన సోయగాన్ని వ్యక్తం చేస్తోంది. ఒక్కొక్క కవయిత్రి ఒక్కొక్క దృక్కోణంతో జీవితాన్ని దర్శించి దానిలోని ఒక్క కోణాన్ని రమణీయంగా చిత్రించటానికి యత్నించింది. కవయిత్రి లందరూ వచనకవితా ప్రక్రియను ఎన్నుకోవటం విశేషం. జీవద్భాషను సజీవంగా వాడటానికి యత్నించారు. రచనలో జీవించారు. కొందరు వేడిగా పలికారు. కొందరు వాడిగా పలికారు; కొందరిలో వేదన కనపడుతుంది. కొందరిలో వాదన వినపడుతుంది; మొత్తానికి అందరిలోనూ కవితాసాధన చవులూరిస్తుంది. మాటల్లో బొమ్మలు కట్టారు కొందరు; మనసునే ద్రవింప చేశారు కొందరు. సమకాలీన సామాజిక స్పృహ వీరి ఊహలో ఊపిరి పోసుకుంది; ఊసుల్లో ఒయ్యారాలు పోయింది. ఆర్థ్రతకూ, అధిక్షేపానికి అతివవాక్కు రెండంచులకై అన్నట్లు నిరూపించారు కొందరు. ఇందులోని కవితలన్నీ అపూర్వ ఖండాలు కాకపోవచ్చు ; కానీ, కవిసరస్వతి అశా కిరణాలు !

వనితల కవితాసంపుటి తెలుగులో ప్రచురించటం ఇదే మొదటి సారేమో ; అందులోనూ యువభారతిదే మొదటి తాంబూలం :

జి. వి. సుబ్రహ్మణ్యం

క వి తా ల త

అనుక్రమణిక

యువభారతి పరిచయం

మామాట

పుష్పలత

స్వరాజ్యపు రైలుబండి

శ్రీ :

ఆర్తగీతం

ఆకాంక్ష

డియర్ కృష్ణా :

గుండె మార్పిడి

సమాజానికి దర్పణం

మార్చుకో నీమార్గం ,

ఊహల ఉచ్చులు

భారతీయ మహిళా :

నేనెవరిని ?

బెమ

ఆప్యాయత

కలసివుందాం ! తెలిసికుందాం ::

డా॥ జి. వి. సుబ్రహ్మణ్యం

వంగల రుక్మిణి

ఇంద్రగంటి జానకీబాల

శ్రీమతి కె. దుర్గాదేవి

”

గురజాడ సత్యకుమారి

“రాజపుష్పం”

వై. శాంతి

జి. సుమిత్రాదేవి

విజయలక్ష్మి

శ్రీమతి దాసరి విజయకుమారి

పూసపాటి వెంకటరమణ

చక్కిలం రాధిక

మల్లాది సావిత్రి

అస్కాని కుసుమ కుమారి

స్వరాజ్యపు రైలుబండి

వంగల రుక్మిణి

నేను స్వరాజ్యపు రైలు బండిని
నన్ను నడపని నావెంట వస్తున్న ప్రజలు ప్రయాణికులు.
ఇందులో మూడు తరగతుల వారున్నారు.
ఒకరు మెత్తని పరుపుపైనగాని మేనువాల్చరు,
మరొకరు, చెక్కలనే పూలపాన్ను అనుకునే వారున్నారు.
మిగిలినవారు నేలమీద పడుకోవడానికి వెనుకాడరు.
నేను ముగ్గుర్ని నొప్పించకూడదు.
అంతేకాదు వీరిని మెప్పించాలి.
నా ఊపిరి నీటిఆవిరి.
నాకు ప్రాణం పోస్తున్నది కాలుతున్న బొగ్గు.
నా ఆవేశానికి ప్రతిబింబంగా
ఎగిరిపోతున్న నిప్పు రవ్వలు
కంట్లో పడ్డాయని ఒకవర్గం ఫిర్యాదు.
నాదారికి ఎదురొస్తున్న వారిని
తప్పుకోమని, కూతకూసినందుకు
చెవులు చిల్లులు పడ్డాయని మరొకరు తిట్లు,
పరిస్థితులను చూసి వేగం తగ్గించుకొన్నందుకు
ఆరంభశూరత్వ మంటే ఇదేనన్నట్లు
కొందరు కొరకొరచూపులు చూశారు.
ఇక తప్పదని ఆగినందుకు
బ్రేకు చేతిలో వుంది కదా అని
అధికార దుర్వినియోగం, అనే అభియోగం వేశారు.

నా హద్దులు వారికి తెలుసు

అయినా అపనిందలు.

నేను నిర్ణీతమార్గంలో ప్రయాణం చెయ్యాలి.

నేను ఎప్పుడూ రెండు పట్టాల మధ్యే నడవాలి.

అటు ఇటు చారితప్పినా, నాతోపాటు

వస్తున్నవారు నాశనమై పోతారు.

నేను బొగ్గు అనే ఇంధనముతో

నీటిని ఆవిరి చేసి

ఆ శక్తితో పరుగెత్తాలి.

నానుంచి నిప్పు రవ్వలు గాక

పాలవెన్నెల ఎలా విరుస్తుంది.

నా పొగలో దుర్వాసన గాక

మల్లెపూల సౌరభం ఎలా దొరుకుతుంది.

నేను పొగని నిప్పు రవ్వని

వెదజల్ల కూడదు

నా గమనంలో కుదుపు లుండకూడదు-

అది-ఇది సరిగ్గా జరగలేదని

అత్తగారిలా సాధిస్తారు.

నేను కళ్ళు తెరచి పరుగెడుతూంటే

మీరు హాయిగా నిదురిస్తారు.

మీరు మరచిపోయింది

నేనే-మీరని

మీరూ నేనూ వేరు కాదని.

శ్రీ !

ఇంద్రగంటి జానకిబాల

నువ్వు ఈ లోకంలోకి వచ్చినప్పుడు
నిన్ను కన్నతల్లి పరున్న గదిలోకి
కొన్ని జతల కళ్ళు ఆతృతగా
చూస్తాయి.....

“ఎవరమ్మా బిడ్డ ?
ఏ రంగు ? ఏ పోలిక ?”
ప్రశ్నిస్తాయి.

“ఆడపిల్ల ... ఆడపిల్ల ...

రంగు యింకా తెలీదు
పోలిక వాళ్ళ నాన్నదే...”

ఇప్పుడు ప్రశ్నలు జారుకుంటాయి
కళ్ళు జాలిగా చూస్తాయి.

అవునమ్మా, అవును —
నువ్వు మరో అయ్యకోసం పుట్టినప్పుడు
జాలి కాదా వీళ్ళకు !

x

x

x

అటు చూడకు; ఇటు చూడకు —
నేరుగా నడు; తలొంచుకో !

అప్పుడప్పుడు మీ అమ్మ
చాటు చాటుగా కళ్ళు తుడుచు కుంటే,
నాన్న తిట్టిన తిట్లన్నీ దీవెనలగా భావిస్తుంటే,

నవ్వకు;— నేర్చుకోమ్మా, నేర్చుకో—
వినయం, విధేయత, ఓర్పు, నిట్టూర్పు !

x

x

x

పూల వాసనలు, గాలి కేరింతలూ,
వానచినుకుల నవ్వుల సవ్వడి
చలి పులకింతలూ, వేసవి వగరు వాసనలూ,
నీ విసీల నయనాలలో
ఆశల హరివిల్లుల్ని రచిస్తాయి—
అమ్మాయి ! ఎద జాగ్రత్త,
పయ్యెద జాగ్రత్త !

x

x

x

ఎదురు చూస్తున్న ముహూర్తాలు
నీ పాదాలకు పారాణి పెడతాయి
నీ నొసట కుంకుమ, గుండెల్లోకి
ఎరు పెరుపు సిగ్గుగా ప్రాకినా ప్రాకవచ్చు—
తలలో విరులు, మదిలో మరులు—
పల్లకి నిన్నెక్కించుకు వెళ్ళి పోవచ్చు !
లేదూ —,

గాజుల గలగల మధ్య నవ్వి, నవ్వించి
గ్లాసుల ఘాటు వాసనల మధ్య
నీ యౌవనపు రుచి మాంసాన్ని
అమ్ముకుంటూ, మృత్యువునే నమ్ముకుంటూ
'నీతి' మీద బుడగలా టుప్పుమంటావు !
అమ్మాయి వసంతం ప్రక్కనే
శిశిరం. జాగ్రత్త - ఆశలు రాలుస్తుంది.

x

x

x

పాపా ! బాలా ! అమ్మాయి !
ప్రియురాలా ! జవరాలా !

జాగ్రత్త, జాగ్రత్త !

నీ తనువు ఇంద్రజాల పేటిలో-పేటిలో-పేటిక !

మనువు జాగ్రత - మనుగడ జాగ్రత !

ఆర్తగీతం

శ్రీమతి కె. దుర్గాదేవి

అనాటి పాట పాడలేను

అనాటి కవిత రాయలేను

పాట ముళ్ళబాటగా

మారినపుడు

కవిత వాస్తవాన్ని

కప్పి పుచ్చుతున్నపుడు

ఎందుకా పాతపాట ?

ఎందుకా రోత కవిత ?

కన్నీళ్ళను పిండి

ఆరవేసిన బ్రతుకు వస్త్రం

కష్టాల ముళ్ళకు తగిలి

చిరిగి పోకుండా

కంటకాల్ని కాల్చి పారేసి

అదర్శాలకు గుడికట్టి

కర్తవ్యాన్ని కాపలా పెడతాను.

పాటను ప్రాణంగాను

కవితను స్పందనగాను

పునఃసృష్టి గావిస్తాను.

ఆకాంక్ష

శ్రీమతి కె. దుర్గాదేవి

కావాలని వుంది నాకు
ఏమో....ఏమేమో !
ఆమనిలో
అర విరిసిన పూవనిలో
కనువిచ్చిన పువ్వులు
రువ్వే చిరునవ్వులోని
లావణ్యం, తారుణ్యం
నేనే అయి నిండాలని
కావాలని వుంది నాకు
ఏమో....ఏమేమో !
నెలరాయని దరహాసపు
తెలివెన్నెల జాలులో
కల్పారమునై
కలకలా నవ్వాలని వుంది,
నీలగగన తలమును తన
కాన్వాసుగ జేసుకొని
కళాకారు డెవరో
రంగులను పులిమినట్లుగా
అలుముకున్న సంజలోని
కెంజాయను నేనే అయి
నిలవాలని వుంది, సదా

నిలవాలని వుంది
భారతీదేవి చరణ
మంజీరమ్మనె మారి
మంజుల మోహన సరళి
రవళించాలని వుంది
కావాలని వుంది నాకు
ఏమో...ఏమేమో !

డియర్ కృష్ణా !

గురజాడ నత్యకుమారి

డియర్ కృష్ణా !

“అభ్యుత్థాన మధర్మస్య
తదాత్మానం సృజామ్యహం”
అన్నావు కదూ వకనాడు
అంటే వప్పుకోవులే ఈనాడు
వప్పుకొంటే మరో జన్మెత్తాలి
బాధల అడుగులకు మడుగు లొత్తాలి
గుమ్మ పాలిచ్చే యశోదలు
పొడరు పాలన్నా ఈయలేరు
వెన్నముద్దలు తినిపించే గోవమ్మలు
గోరుముద్దలన్నా తినిపించలేరు
మురళివాయిస్తూ (క్యూలో) కూర్చుంటే

రేషనులో బియ్యం అయిపోతాయి.
 పాలసంక్రమణ బీచ్ లో నాట్యం చేస్తూంటే
 కేజీరేల పర్మిట్లన్నీ కేన్సిల్ చే పోతాయి
 అన్నదమ్ముల వై రానికే
 అందఱినీ వైకి పంపించావే
 ఇప్పుడందఱూ వై రంతో బ్రతుకుతుంటే
 ఎవర్నని చంపించగలవయ్యా !
 ఆనాడు అవతారాలు మార్చి
 దుష్టులను హతమార్చేవే
 ఒక్క అవతారంలో మహిమలు చూపి
 వేల దినాలను పరిరక్షించేవే

కాని ఈనాడు

ఏవయ్యా నీ గారడీలు
 ఏమయ్యా యయ్యా నీ
 “శిష్టరక్షణ దుష్టశిక్షణ”ల నియమాలు ?
 అనేకమంది అమాయకులు అలమటిస్తుంటే
 పేదబ్రతుకుల ప్రేమలు గోలచేస్తుంటే
 వేలాది అభిమన్యులు

మీ (మో)సాల పద్మ వ్యూహంలో బలై పోతూంటే
 ఎక్కడున్నావయ్యా స్థాణువులా
 ఏ మూల దాక్కున్నావయ్యా ! పిరికిపందలా !
 నిన్నుమించిన మోసగాళ్లు
 ఎందఱో ఉన్నారని
 నీ కోసం ఎదురు చూస్తున్నారని
 బెదిరిపోతున్నావా ?

భయపడి పారిపోతున్నావా ?
 మళ్ళీ ఈ యుగంలో ఏ గూఢంలో వస్తావు ?
 ఎంతమందిని హత మారుస్తావు ?

నా సమస్యల తమస్సును తరమడానికి
ఏ తేజస్సుల టార్చి తెస్తావు !
ఏ ఉషస్సుల మూర్తిగా ఉద్భవిస్తావు !
అయినా నీ వెందుకొస్తావు ?
ఎందుకీ అనవసరపు ఆత్మఘోష
అసలు నా కెందుకీ కంఠఘోష

గుండె మార్పిడి

“రాజపుష్పం”

ప్రభూ !.....
నేనిం కీ పిరికిగుండెతో
బ్రతుకలేను!.....
ఈ పిరికి గుండెను పెరికివేయి !
మొండి బండరాతి, బరువు
గుండెను నా కనుగ్రహించు !
అగ్రహించకు !...ఆలోచించు !
అందరూ నన్ జూచి
పరిహాసించే...
ఈ చచ్చుగుండెను !
ఈ పిరికిగుండెను !
ఈ పిచ్చిగుండెను !
నీవ్ వాపస్ తీసుకో ప్లీజ్ !
ప్రభూ!...ఇంకా నన్ను పరిక్షించకు ప్లీజ్ !

ఈకరకు కసాయిలోకంలో
 నన్నిలా !...ఇరికించి
 నీవ్ అలా పళ్లికిలించకు !
 వాళ్లు నా యీ పిరికిగుండెను
 ఈ పచ్చిగుండెను
 కత్తులతో గుచ్చి, గుచ్చి,
 కొన్నెత్తురు వరదలై
 వాళ్ళ చేతుల చిత్తుగా నే నవ్వకముందే
 నాకు గుండె మార్పిడి
 ఆపరేషన్ చేసేసేయి ప్లీజ్ !
 ఎక్కడో ! విదేశాల్లో నీవ్ పుట్టించిన
 మానవులు గుండె మార్పిడిల
 గారడీలు చేస్తుంటే !...
 సిగ్గుచేటు !...నువ్వొట్టికేటు !
 నీకు రాదంటా వేమిటి ?
 డామిట్ ! వాట్ ఎ వండర్ ఫుల్
 క్రిచర్ యూ ఆర్ !
 ఇక మా దేశంలో ఆ ఆపరేషన్
 చెయ్యలేరు ! అసలు చేతకాదు ?
 ఒక్క వాసక్టమీ దప్ప !
 “వ్చ”...ఈనాచచ్చుగుండెకు
 సిగ్గులేదు ! ఎగ్గులేదు !
 ఇంక దీని కిక బుద్ధిరాదు !
 దాని పాడుబుద్ధికపోదు !
 అరెరె ! గుండెలమీద ఎన్ని రాపిళ్లు !
 ఎన్ని పగుళ్లు ! ఎన్ని ముళ్లు !...ఎన్ని రక్కసిగోళ్లు ?
 ఇంకెన్ని రసిగారే పుళ్లు ?...
 ఎక్కడో !...ఇంకెక్కడో...ఎప్పుడో !...

గాంధీ !... కెనడీ ! అబ్రహంలింకన్లవై
 ప్రయోగించిన... పిస్తోళ్ళ !... గుళ్ళ !
 ఎక్కడో! బాంగ్లాదేశ్ లో ముక్తి ఫౌజులవై
 వేసిన పాకిస్తానీల బాంబు !
 ఇంకా వీరనారి రోషనార యువ
 లేత శరీరంపై కర్కశంగా
 నడిచి వెళ్ళిన పాటాన్ టాంకు
 నా యీ పిచ్చిగుండెలమీద నడిచి
 వెళ్ళుంటే ! ఇంక నే నెలా భరించగల్గు ?
 మరెక్కడో సిలువపై మానవతను
 కట్టివేసి కొట్టిన ప్రతిమేకూ...
 సరాసరి నా గుండెల్లోకి దిగుతూంటే...
 ఇంక నేనెలా బ్రతగ్గలను ?
 ఈ భయంకర లోకంలో
 ఇంత పిరికి గుండెను
 నా కిచ్చావెందుకు ? నన్నిక్కడ బలికమ్మనా ?
 నా కీ పిరికిగుండె ! ఈ పిచ్చిగుండె ! ఈ చచ్చుగుండె
 ఈ పచ్చిగుండె వద్దు ప్రభూ !...
 నా కిప్పుడు గుండె మార్పిడి ఆపరేషన్ కావాలి
 ఏ మృగందై నా ఫర్వాలేదు !
 ఏ జిత్తులమారినక్కడో !...
 ఏ క్రూరపు తోడేబుడో !...

సమాజానికి దర్పణం

వై. శాంతి

సరదాగా రోడ్డువెంట సాగిపోతున్నాను.
కాని నా చూపులు మాత్రం ఆగిపోయాయి
ఆ నాలుగురోడ్ల కూడలిలో
నలుగురూ తిరిగేచోట ఓ స్త్రీ
మొలచుట్టూడన్న గోనుపట్టా
మిసీస్కర్ట్లా వుంది.
ఆచ్ఛాదనే లేని వజ్రోభాగం
ఆమె జీవితానికి అద్దంలా వుంది.
ప్రక్కకి తిప్పాను నా చూపులు
ఎవ్వరూ తనను చూడకుండా ఆమె నెలా
చూడాలా అని తిప్పలు పడుతున్నా దొకడు ;
క్లబ్బు డాన్సర్ కూడా కాలిగోటికి
పనికిరాదంటూ కళ్ళెగరేశా డిం కొకడు ;
ప్రక్కనే ఆగిన రిజావాళ్ళ నదిలిస్తూ
తానుమాత్రం కదలక నించున్నా దొక ట్రాఫిక్ పోలీస్ ;
రూపాయ చిల్లరకి రెండ్రూపాయలు
షాపువాడు చేతిలో పెడితే భార్య
మరీమరీ చెప్పిన పాడచు డబ్బాను
మాత్రం అక్కడే మర్చిపోయా దో కష్టమర్ ;
గంటలు నించున్నా రాని బస్సుమీద అంతవరకూ
చిరాకుపడి, కొంపమునిగినట్లు వచ్చి ఆగిన

బస్సును తిట్టు కొన్నా దొకయువకుడు
 ఆడవారి పరువు తీస్తోంది అంటూ
 ముఖం చిట్టించు కొని అంత వరకూ
 భుజం మీద లేని పైటను సవరించుకొని
 కళ్ళు తిప్పు కొందొక వయ్యారి
 ఆకలి వేసిన ముసుగులో
 ఎవ్వరినీ చూడ లేని ఆమె
 సగం చెడిన జామపండును
 ఎంతో ఆప్యాయంగా తింటోంది
 వీళ్ళందరికీ చెప్పడం ఎలా?
 ఆ మీ సమాజానికి దర్పణమని
 చూపు మరల్చుకొని
 కాలు కదిల్చాను
 అందమైన అదాలు
 అందరినీ మెప్పించేవి
 అందాన్ని చూపించేవి
 కొనండి సార్ కొనండి
 ఒక్క ఊణం ఆగానక్కడ
 అంత పెద్ద అద్దం
 ఎదురు గుండా వుంటే
 ఇంక నీ అద్దాలెందుకు
 అని తెల్లబోయిన అతడిని
 వదిలి మెల్లగా బయలుదేరాను.

మార్చుకో నీ మార్గం

జి. సుమిత్రాదేవి

తర తరాల దాస్యానికి బలియై పోవలదు నీవు
నవ నాగరికతకు కొంత నాందిగీతం పాడుము
పిల్లల గను యత్రంలా మారిపోకు జీవితాన
తల్లి గ. నీ బాధ్యతలను గమనించుము సుంతై న
ముచ్చట పెడితేచాలు నగల మాట ఎత్తుతావు
అచ్చమైన కంచిపట్టు ధరల నడుగుతుంటావు
పగలంతా నిద్ర తోటి స్నేహం చేస్తా వెందుకు?
ప్రక్క యింటి వారితోడ ఊసులాటయా బ్రదుకు?
మన్ను దిన్న పాములాగ ఉంటావేం బ్రతుకంతా?
బావిలోని కప్పలాగ గడిపెదవా కాలమంత?
బాహ్యప్రపంచపు తీరును గమనించుము నీవు కూడ
చేతనై తే సహాయాన్ని చేయుము నీచేతి నిండ
బిడ్డ పెరగగానే చాలు అల్లు డంటు చూస్తావు
అడ్డమైన వారికాళ్ళు పట్టి బతిమి లాడతావు
వరకట్నం కొరకు నీవు అప్పు లెన్నో చేస్తావు
గొంతెమ్మ కోరికలను కొడుకు కొరకు కోరుతావు
నీచపుభావా లన్నిటికి స్వస్తివాచకం పలుకు
వెలిలేని ఆశయాల కాణాచిగ మనసు నిలుపు
గృహజీవితమాధుర్యం అనుభవించు కొంతైన
దుర్భరనరకంలాగ మార్చ వలదు నీ వైన
ఎవరికి వార్తైనా తమ కుటుంబాన్ని సరి దిద్దితే
నవభారత సౌభాగ్యం వెల్లివిరియదా మనకు
కాలప్రవాహం నీకై ఆగిపోదు ఎంతైనా
పట్టనటు కూర్చుంటే మరలిరాదు క్షణమైనా

నీలి నీలి మబ్బుతెరలు తొలగించుము మోమునుండి
పాలవంటి వెన్నెలలను కురిపించుము జగమునిండ
నవవికసితకుసుమంలా మార్చుకొనుము హృదయాన్ని
విజ్ఞానపరీమళముతో మురిపించుము లోకాన్ని

ఊహల ఉచ్చులు

విజయలక్ష్మి

వెచ్చని సూర్యకిరణం, నును
వెచ్చగా నీ చెక్కిలి గిచ్చినప్పుడు
కుచ్చులు కుచ్చులుగా నా ఊహలు
ఉచ్చులు బిగించి నిను మచ్చిక చేశాయని
నాకేం తెలుసు ?

చల్లని వెన్నెల జల్లులు, పన్నీటి
జల్లులై నిను ఝల్లనిపించి నప్పుడు
ఘల్లున ఘల్లు ఘల్లున మువ్వలరవళిలా
అల్లన మెల్ల మెల్లన నేనే నీ ఎదనిండానని
నాకేం తెలుసు ?

తమస్సు తనపైట చెరగులో
ఉషస్సును దాచిపెట్టి నన్నేడ్చించినపుడు
రజస్సు మెలమెల్లగా నీ నుండే ఇటు స్రవించి - నను
ఓజస్వినిగా మార్చిందని....
నీకు తెలుసా ?

కాటుక చెరిగిన కన్నులు
కన్నీటి తెరల మాటున దాగుకుపోతే
ఎటునుండో నీ గూర్చిన ఆలోచనావళి
నావేదన మటుమాయం చేయుటకై - పరువిడివచ్చందని
నీకు తెలుసా ?

జీవితపు దాగుడుమూతలాటలో
విశ్వసౌందర్యం వివిధవస్తుతతిలో పరుచుకు పోతే
కళ్ళకు గంతలు కట్టుకుని వెతుకుతున్న నాకు—
ఏ పరమాణువో నీలో చిక్కిందని...

నీకు తెలుసా ?

వాడితనంలేని హృదయంలో
కవితావధువు తానిక వుండలేనని గొణిగినపుడు
హృదయానికి వేడితనం తెచ్చేందుకు - నీ ఊహలు
గా కుపకరించి- నా కవితను ఆనందోన్మత్తతలో ముంచాయని-
నీకు తెలుసా ?

ఆటకాయితనంతో, జగతిని
పరికించే నాకు, పరిహసించే నాకు
నీ ప్రేమ గంభీరతా స్రవంతిలా
నా శూన్యహృదయ పాత్రను అమృతంతో నింపిందని-
నాకు తెల్సు! నీ గూర్చిన ఆవేదన
జీవితపుటన్వేషణలో చేజిక్కిన మూలసూత్రమని-
నీకు తెల్సు! నా హృదయంలో నిండిన నీ రూపు
చివరి నిశ్వాసం వరకు నన్నెడ బాయదని-

భారతీయ మహిళా :

శ్రీమతి దాసరి విజయకుమారి

ఎవరన్నారమ్మా నిన్నబలని ?
యాభై తొమ్మిదికోట్ల భారతీయుల్ని
ఏకగర్భసంజాతల్ని
ఏ సూత్రంతో బంధించావో !

ఏ గాత్రంతో లాలించావో !

స్వరాజ్యం స్వార్థానికి బానిసత్వం చేస్తున్నప్పుడు
మోసం దేశంలో వేషాలు మారుస్తున్నప్పుడు
ఆకలి కన్నుల్లో ఆశల దీపికలు

ఆరుతున్నప్పుడు

ఏ సంస్కరణాయుధాన్ని చేబూనావో !
ఏ రక్త రహిత విప్లవాన్ని రప్పించావో !
భారతీయ మహిళా !

నిన్నెవరన్నా రమ్మా - అబలని ?
మమతని, మానవత్వాన్ని
మనజాతి మరిచి నప్పుడు
పలు విప్లవాగ్నుల
పగలు, పొగలు రగులుతున్నప్పుడు

ఏ చాపం లాగావో !
ఏ రూపం చాలావో !
భారతీయ మహిళా !

ఎవరన్నారమ్మా నిన్నబలని ?
నీ శక్తి సామర్థ్యాల చిహ్నంగా
ఇది భారతీయ మహిళావత్సరం
ఇది మన దేశచరిత్ర మా కందించిన
అపూర్వ కానుక

ఇదీ స్త్రీజాతి ప్రగతి పాలిటి సువర్ణాక్షర మాలిక
ఈ స్వార్థాంధ సమాజానికిది
నవోదయ శీర్షిక
మారుతున్న స్త్రీజాతి కర్తవ్య కార్యదీక్ష కిది
మేల్కొలుపు గీతిక

నేనెవరిని?

పి. వెంకటరమణ

నేను ఈ జాతిని పగులకొట్టే రాతిని
నా గుండె బండలా మొండిది
మానవుల గుండెలలో నేనుండేది
ఎండిన గుండెలను మండించే

నాఖ్యాతి ఏ నాతి నడిగినా తెలుస్తుంది
పుట్టినింట మట్టికొట్టి మెట్టినింట అడుగుపెట్టి
అందరినీ ఓ త్రాటిగచుట్టి గుప్పెట్టొపట్టి
నట్టింట నడయాడుతూ గట్టిగా నవ్వుకుంటాను

నే చేరనిదే నా తోబుట్టువు అత్తారింట
అడుగు పెట్టదు, మెతుకు పుట్టదు
పట్టుమని పదినాళ్ళయినా గడవకముందే
కట్టుబట్టలతో నా తోబుట్టువును

పుట్టినింటికి నెట్టి, చెట్టంత కొడుకుకు
మరో చిన్నారి పట్టిని కట్టి
నాకో సహపుట్టువును పట్టుకొస్తారు
మరి నేనెవరిని ?

ఎన్నో ఇళ్ళను గుల్లచేసి
మనుషుల మనసులను కుళ్ళబొడిచి
వన్నెలు తీరిన కన్నెల చూచి ఓర్చలేక
వారి గళముల తాళికి మారు ఉరితాడుచుట్టి

కన్నవారి కడుపుల చిచ్చుపెట్టి
సుతలు గలవారి మతులు పోగొట్టి
వారి ఇక్కట్లు చూచి పొట్టచెక్కలయ్యేలా నవ్వుతుంటాను
మానవత్వపు విలువలను మలినంచేసి

మానవుల మూలమూలల రక్తం పీల్చి
 నడిబజారున కీడ్చి యాచకులుగ మార్చి
 వారి మానాభిమానాల నిలువంట జార్చి
 పేరుకు మాత్రం ప్రాణాలు మిగిల్చి వినోదిస్తుంటాను
 ప్రభుత్వ చట్టాన్ని నేలమట్టం చేసి
 సర్కారు దర్పాన్ని కర్కశంగా కాలరాచి
 మీ మధ్యకొచ్చిన నన్ను
 రాక్షసుణ్ణంటారు కొందరు

రక్షకుణ్ణంటారు మరి కొందరు
 ఏమైనా నేను మాత్రం మీ అందరి మధ్య సుశిక్షితుణ్ణి
 ఏడుదాన్నెనా మీరు శిక్షించా లనుకున్నా
 అదిరి ఎగిరి పోవటానికి నేనేమీ పక్షినికాను

ఎన్నో ఏళ్ళుగా వ్రేళ్ళు పాతుకున్న వృక్షంలాటివాణ్ణి
 మీరెంత జాతరచేసినా నేను మాత్రం భాతరు చేయను
 | స్త్రీల కష్టాలకు కారణమై వారి కడుకు లోనౌతుంటాను
 నన్నాదరించి పోషించేవాళ్ళున్నారు
 చీదరించి ద్వేషించే వాళ్ళూఉన్నారు
 సాదరంతో ఆహ్వానించి, నన్నాదరంతో పెంచుతున్న
 మీకు నాపేరు తెలియకపోదు

చెప్పక పోవటం ధర్మ మనిపించుకోదు
 ఎందరికో ఇష్టమైన
 మరెందరికో కష్టమైన
 నాపేరు ఈలోకంలో మూలమూలలా వాడవాడలా
 మారుమ్రోగుతోంది మరి నాపేరు

“వరకట్నం”

ఎవరు నువ్వు యాడో
చూసి నట్లుంది.
గాందీవా? ఆ...

దేశం కోసం తెల్లోల్లతో పోట్లాడి నోళ్ళలో
నువ్వొకడివి గదూ ?

యినాను, నీ గురించి యినాను.
ఏండా అవతారం ? నీకు సలెయ్యటల్లా,
ఎందుకేసుద్దిలే నాకంటే రెండున్నర
నీసా ఎక్కువే కొట్టుంటావ్! ఇంకా నీకు చలేటి
అవును...

మన సరుకా ? విదేశీ సరుకా?
పెజ లెవడ్నయితే
మహానాయకు డంటారో దాసర్దం
ఆడు బాగా సంపాదించా డనే
ఏమాత్రం వెన కేసావ్ ?
నేను మాత్రం నిజాయితీగా సేవ జేసాను
స్వార్దం నేనెరగను ఏదో మందు కోసమని
ముందు సూపుతో కూర్చి వెనకేసాను అంతే...
మద్యపాననిషేదమో అని
కొట్టు కుంటున్నావా ఏంది ?
సూడు, ఈపా బేషను
ఎప్పుడో ఎత్తేరుగా
ఏంది, అట్లా సూత్రా

ఎందుకని అడగవే
 తిండకి గింజలెయ్యి
 గంజి కూడా దొరకటల్లా
 ఉన్న కూత్తి డబ్బుతో
 నాలుగు గింజలు గొండామన్నా
 కిలో రెండు సిల్లర అందుకని
 ఈకట్ట మంతా ఎందుకని
 నాయాల్దీ, యిది కనక
 రెండు సుక్క లేసు కొంటే
 ఈ సిక్కుల్లోనుంచి తప్పుకొని
 సక్కుగా సుక్కల్లో బడుకోవచ్చు
 ఈసుక్క లాఫీసులు
 వాడ వాడకి ఒక్కొక్కటి
 సొప్పున పాటెత్తన్నారు గోర్నమెంటు
 మరినీకు సంగీత మొచ్చా ఏంది ?
 వొత్తే పాడెయ్ సంగీత మంటే
 ఆడికిబొయ్యి కీరతన పాడతావా ఏంది ?
 కాదెహ యెల్లిఆరికి మంత్రం బాడాల
 యేహ నీకేదితెల్లు డబ్బియ్యాల

 ఆ...

ఏంది, బావా, నువ్వు మంతి రయ్యాక
 మడిసి మడిసిలో లేవు
 పొద్దు గూకులు ఏటో ఏటో కలవరిస్తుంటావ్.
 కాదురా బామర్దీ
 గాందీ వొత్తేను బతికే
 మారగం జెపుతున్నా
 గాంది ఏంది, రావట మేంది ?

పిచ్చోడివా యట్టోడివా?
 తెల్లోళ్ళు మనకు సతంత్రం యిచ్చి
 గాండిని యేసుకెళ్ళారు
 ఆయన సచ్చి చాలా పల్లయింది
 ఆ... మరిప్పు దొచ్చిన దెవరు ?
 మరి...మరి...
 దె దె దెయ్యం బాబోయ్ దెయ్యం
 కాదెహ నీబెమ

* ఆపామ్యత

మల్లాది సావిత్రి

శిష్యురాలిగా వచ్చి ముద్దు చెల్లాయిగా మారిన
 చిరంజీవివి నీవు — పవిత్ర హృదయానివి నీవు
 అన్నయ్యా! అని అమృతాన్ని తొలకరిజల్లులా చిలికించినపుడు
 పుట్టెడు పూర్వజన్మ వాసనల్లోంచి పూవులాంటి చెల్లాయి
 నాగుండెల్లో విరిసింది- నాకన్నుల్లో మెరిసింది
 చిరకాలం ఆమాట నెలయేరులా నాలో నినదిస్తుంది
 చదువులసారాన్నంతా సోదరశబ్దంలో దర్శించిన సహోదరివి
 నాకు చెల్లెలులేనికొరతను తీర్చిన నవనీతహృదయానివి(నీవు)
 శిష్యు లందరిలో ప్రత్యేకత నిలుపుకొన్న పారిజాతానివి నీవు
 అందరూ నవ్విన పూలు - నీవు నవ్వినవ్వని పూవువు
 అందుకే ఈ చెల్లెలులో కనబడుతుంది
 వాచ్యార్థంలో లేని లత్యార్థ చమత్కారం
 చెల్లాయీ !
 రాణీలు కట్టిన నీ అనురాగాన్ని తలచినప్పుడెల్లా
 రక్తసంబంధంఉన్న ఓ పూర్వజన్మ జ్ఞాపకం వస్తుంది
 కాలం గడిచినా కరగిపోని నీ మమళను చూస్తుంటే
 కన్నుల్లో నీరు నిలిచి - అందులో నీనీడ కనబడుతుంది.
 అన్నయ్యా! అని పిలిచిన నీకేమి యిచ్చేది!

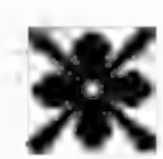
అక్షరాలతో అల్లిన ఆశీస్సు తప్ప !
చిరునవ్వుతో నీజీవితం చిగురించాలనే ఆకాంక్షతప్ప!

❀
కలసివుందాం! తెలిసికుందాం!

అస్కాని కుసుమకుమారి

ఉందామయా కలసి కుందామయా
మనలో మనము తెలసి కుందామయా॥
పంచాయతీ సంస్థ ప్రతి గ్రామమున వెలవ
ప్రజలు సుఖముగ బ్రతుకుచున్నారయా॥
మంత్రివర్గ మ్మొంత మంచి దక్షులొ కాని
రాష్ట్రపాలన రంగు మీరిందయా॥
ఇందిరమ్మగారి ఇంశతీ పథకమ్ము
ఈప్సితార్థముల నీడేర్చిందయా॥
ఆత్యయిక పరిస్థితి నిత్యావసరపస్తు
సముదాయధర సడల జేసిందయా॥
నిఘజూచు సిబ్బంది దగజేయుస్మగ్లగ్ల
జగము నెతకీ జైలు నింపిందయా॥
అవినీతిపరులైన అధికార్ల పదవులను
సోదజేయుచు హోద దింపిందయా॥
అసమర్థులందరీ నహరహమ్ములు జూచి
సామర్థ్యరహితులని చాటిందయా॥
లంచగొండులవట్టి కంచాల్తో లెక్కించి
ఆదాయ పన్నంచు అడిగిందయా॥
ల్యాండ్ లార్డ్స్ కు సీలింగు ధనికులకు వార్నింగు
మనకుమాత్రం నిత్య మార్నింగయా॥
భూసామె ఆసామి, ఆసామె భూసామి
అంతరాలిక అంతమొందామయా॥

హరిజనము గిరిజనము పురజనమ్మేనంచు
 సగటు నందర సర్దనున్నారయా॥
 పంటలకు భూములు వుండుటకు గిములు
 వున్నవారితో గీర నున్నారయా॥
 వెట్టిచాకిరి నింక నెట్టివేశారంటు
 సంపన్ను లిక సగము జచ్చారయా॥
 కట్టుబట్టలకొరకు కంట్రోళ్ళు దెరవంగ
 కొట్టుదారుల యాట గట్టిందయా॥
 చేతి పనులెన్నో మరి చేనేత వస్త్రాలు
 ఏటేట మన ప్రాంత మెదిగాయయా॥
 కంట్రోలు ధరలకు కాగితాలమ్మంగ
 కాసులేనీ బిడ్డ రాసిందయా॥
 నీటి వొనరుల కొరకు మేటి సాగరులంటు
 ముద మొదవ నదు లానకట్టారయా॥
 నాగార్జునమ్మొకటి శ్రీపర్వతమ్మొకటి
 పోచమ్మపాడులని వైచారయా॥
 బంగారు పంటలను పండి మా భరతమ్మ
 అక్షరము లన్నపూర్ణైయ్యిందయా
 బంగారు పీటన్న భరతమ్మ పేరునకు
 ఇందిరమ్మే విలువ దెచ్చిందయా॥
 అందుకని అంటుంది అస్కాని కుసుమమ్మ
 ఆనందముగ నాల కించండయా
 “ఇండియా గాదిదీ ఇందిరమ్మన్నాది
 ఇండియే ఇందిరమ్మన్నాదయా॥”
 ఉందామయా కలసి కుందామయా
 మనలో మనము తెలిసి కుందామయా॥

Blank Page

మా తెలుగు తల్లికి మల్లపూవండ
 మా కన్న తల్లికి మంగళారతులు
 కడపులో బంగారు, కనుచూపులో కరు
 చిరునవ్వులో సిరులు దొరలించు మా శల్లి
 గలగలా గోదారి కదలి పోతుంటేను
 విరవిరా కృష్ణమ్మ పరుగిడుతుంటేను
 బంగారు పంటలే పండుతాయి
 మురిపాల ముత్యాలు దొరలుతాయి
 అమరావతీ నగరి అపుహప శిల్పాలు
 త్యాగయ్య గొంతులో తారాడు నాదాలు
 తిక్కయ్య కలములో తియ్యదనాలు
 నిత్యమై, నిఖిలమై నిలిచియుండే దాక
 రుద్రమ్మ భజశక్తి, మల్లమ్మ పతిభక్తి
 తిమ్మరుసు ధీయుక్తి, కృష్ణరాయలక్తిర్తి
 మా చెవుల రింగుమని మారుమోగే దాక
 నీ పాటలే పాడుతాం నీ ఆటలే ఆడుతాం
 జై తెలుగుతల్లీ, జై తెలుగుతల్లీ.

శంకరంబాడి సుందరాచార్య